

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
joosep.kaan@mkm.ee;
info@mkm.ee

Teie 18.11.2025 nr 2-2/3920-1

Meie 11.12.2025 nr 4/230

**Arvamuse esitamine majandusseadustiku üldosa
seaduse ja riigilõivu seaduse täiendamise
seaduse eelnõu (eksperimenteerimisprojekt) kohta**

Lugupeetud Erkki Keldo!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust majandusseadustiku üldosa seaduse ja riigilõivu seaduse täiendamise seaduse eelnõu (eksperimenteerimisprojekt) kohta.

Koda tunnustab riikliku eksperimenteerimisraamistiku loomise algatust, kuna kahtlemata on tegemist vajaliku ja ettevõtjate poolt tervitatava sammuga, mis aitab Eestil säilitada oma innovatsioonivõimet ning luua legaalse ja turvalise keskkonna uudsete toodete, teenuste ja ärimudelite testimiseks. Hästi reguleeritud raamistik suudab pakkuda Eesti ettevõtetele reaalselt tuge, kiiremaid innovatsioonitsükleid ja olulist konkurentsieelist. Olles tutvunud eelnõu ja seletuskirja esitame järgnevalt Kaubanduskoja seisukohad ja ettepanekud.

1. Menetluse lihtsus, kiirus ja bürokraatia

Eelnõu peamine eesmärk peaks olema innovatsiooni soodustamine läbi paindliku ja kiire menetluse. Praegune kavandatud protseduur näib aga liiga bürokraatlik.

Esmalt leiame, et eelnõus toodud menetlustähtajad on ebaselged ning tekitavad küsimusi. Eelkõige vajab põhjendamist Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) täiendav 15-tööpäevane tähtaeg lõpliku otsuse tegemiseks pärast seda, kui vastav majandushaldusasutus on taotluse juba kooskõlastanud (eelnõu § 1 majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 28³ lg 10). Juhul kui asutus on andnud kooskõlastuse, peaks MKM-i lõppotsus toimuma oluliselt kiiremini, et vältida asjatut viivitust. Kogu menetluse protsess peab olema võimalikult sujuv ja kiire.

Teeme ettepaneku kaotada täielikult MKM-i lõpliku otsuse tähtaeg (§ 28³ lg 10) pärast valdkondliku haldusasutuse kooskõlastust, kuna eelnõu ei näe ette täiendavaid otsustuskriteeriume, mille alusel MKM saaks kooskõlastuse saanud taotlusest keelduda.

Eelnõu kohaselt esitab taotleja kirjaliku eksperimenteerimisprojekti taotluse MKM-ile (§ 28² lg 1). MKM seejärel kontrollib taotlust, kontrollides selle vastavust eelnõus oleva § 28³ lg 1 tingimustele ning annab sellele eelhindangu 15 päeva jooksul. Juhul kui eelhindang on positiivne, edastab MKM taotlejale oma eelhindangu ning edastab taotluse 15 tööpäeva jooksul pädevale majandushaldusasutusele, kelle vastutusalas on järelevalve taotletava eksperimenteerimisprojektiga elluviidava majandustegevuse (§ 28³ lg 5). Seejärel hindab pädev majandushaldusasutus MKM-i poolt edastatud taotlust vastavalt eelnõus olevale §-le (§ 28³ lg 6).

Juhime tähelepanu vajadusele vältida olukorda, kus MKM hindab taotluse kriteeriumeid (§ 28³ lg 1), mis on väga lähedased valdkondliku asutuse sisuhinnangule. Selline dubleerimine pikendab asjatult menetlusperioodi. Näiteks hindab MKM nii seda, kas projekt täidab õigusnormi eesmärgi ja tagab ohutuse (§ 28³ lg 1 p 4), kui ka seda, kas eriseadus üldse lubab projekti ellu viia (§ 28³ lg 1 p 6), kuid need samad sisulised küsimused ehk ohutusmeetmete piisavus, õigusnormi eesmärgi täitmine ja eriseaduse alusel lubatavus kuuluvad paralleelselt ka majandushaldusasutuse hinnangusse (§ 28³ lg 6 p 1–3).

Samuti tekitab küsimuse MKM-i pädevusest anda sisulist hinnangut valdkondlikult spetsiifilistes küsimustes, kus neil puuduvad eksperdid. Näiteks eelnõus olev § 28³ lg 1 p 3 ütleb, et MKM annab taotlusele oma hinnangu, hinnates, kas projekti esemeks olev toode või teenus on innovaatiline ning selle valmidusaste projekti elluviimiseks piisav. Eelkõige tekitab siin küsimusi MKM-i pädevus anda sisulist hinnangut valdkondlikult spetsiifilistes küsimustes, kuna see hinnang võib sõltuda valdkondlikest tehnoloogilistest nüanssidest, mille hindamiseks ei pruugi MKM-il olla piisavalt eriteadmistega eksperte. Toome ka välja, et eelnõu ja seletuskiri ei näe ette väliste ekspertide kaasamise võimalust taotluste hindamisel. See puudujääk suurendab riski, et innovaatilisuse ja valmidusaste hindamine jääb ebapädevaks ja subjektiivseks.

Leiame, et eelnõus tuleks muuta MKM-i rolli taotluse hindamisel, keskendudes vaid formaalsele vastavusele ja strateegilise sobivuse hindamisele. Sisuline hindamine (innovaatilisus, valmidusaste, riskid) peaks olema täielikult valdkondliku haldusasutuse pädevuses.

2. Innovaatilisus

Eelnõu § 28³ lg 1 p 2 kohaselt hindab MKM, kas projekti esemeks olev toode või teenus on innovaatiline ning selle valmidusaste projekti elluviimiseks piisav. Eelnõus puudub selgus, millised on need kriteeriumid, millele projekt peab vastama, et seda saaks pidada innovaatiliseks.

Kaubanduskoda soovib teada, millistele kriteeriumitele peab projekt vastama, et see oleks innovaatiline? Mis on eelnõu mõttes „innovaatilise“ sisu, definitsioon, kriteeriumid? Eelnõus on välja toodud, et selliste projektide alla võiksid minna ainult uued tooted ja teenused. Kas mõeldakse nende all selliseid tooteid ja teenuseid, mida meie turul ei ole varem olnud, või selle konkreetse ettevõtja tegevusala jaoks uudseid? Kus ja kuidas on defineeritud „uudne toode“, kas turu/kasutaja jaoks või ettevõtte jaoks?

3. Riigilõiv

Eelnõu § 2 kohaselt eksperimenteerimisprojekti taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 1200 eurot. Seletuskirjas (lk 11) on täpsustatud, et kuna põhiline kulu on tööjõukulu, on määr leitud riigisektori palgakulu ja hinnangulise ajakulu põhjal.

Samas eksperimenteerimisprojekti taotluse läbivaatamise eest küsitav riigilõiv on väiksemate ja alustavate organisatsioonide jaoks suhteliselt kõrge, moodustades märkimisväärse esialgse kulu ja piirates raamistikule ligipääsu.

Sellest tulenevalt teeme ettepaneku kaaluda riigilõivu üldist vähendamist kõikidele taotlejatele või luua mehhanism, millega saab tasu osaliselt tagastada, kui projekt ei jõua halduslepingu sõlmimiseni MKM-ist või teistest haldusasutustest tingitud põhjustel.

4. Õiguskindlus ja tõlgendusruum

Ettevõtjad vajavad õiguskindlust ja selgust. Praeguse eelnõu kohaselt võib taotluse heakskiitmine sõltuda tugevalt ministeeriumi/haldusasutuse tõlgendusruumist, mis loob ebakindlust. Näiteks eelnõu sätestab halduslepingu muutmise võimalusena ebamäärase fraasi "vajaduse korral võib pädev majandushaldusasutus halduslepingut ühepoolset muuta" (§ 28⁴ lg 3), mis on ebaselge, kuna kirjeldatud ei ole, millisel juhul seda teha võib.

Leiame, et eelnõus tuleb täpsustada § 28⁴ lg 3 sõnastust, asendades ebamäärase fraasi konkreetsete tingimustega (nt olulise avaliku huvi ohu või lepingurikkumise korral), mille alusel lepingut muuta või lõpetada saab.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Ireen Tarto

Ireen.tarto@koda.ee

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

100